

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu Santjustenc

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc, Carrer de l'Ateneu, 5 i 7.
08960 Sant Just Desvern.

Web: <http://florsloreto.com/seas>.

Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

*Parc Nacional
de les Torres del
Paine (Xile)*

Núm. 233
Març
abril
2001

CICLE SOBRE L'AIGUA

1 d'abril — Excursió a la Ribera Salada (Solsonès), amb sortida del Parador a les 6 h.

4 maig — Conferència «Participació ciutadana en la protecció dels rius», pel Grup Hàbitat, a les 20,30 h a la SEAS.

6 maig — Excursió de Collsupina a Castellterçol (Moianès), amb sortida del Parador a les 8 h.

27 maig — Excursió als estanys de Vallsera i la Balmeta (Capcir), amb sortida del Parador a les 6 h.

17 juny — Excursió de cloenda al riu Glorieta (Alt Camp), amb sortida del Parador a les 7 h.

MATINALS

8 d'abril — Excursió al turó de Céllecs (Vallès Or.), amb sortida de la plaça de Verdaguer a les 7,30 h.

6 maig — Excursió a la Mare de Déu de la Tosca i Gorgs Blaus (Moianès), amb sortida de la plaça de Verdaguer a les 7 h.

20 maig — Excursió als castells de Centelles i Castellcir (Osona), amb sortida de la plaça de Verdaguer a les 7 h.

9 juny — Excursió al congost de Mont-rebei (Noguera), amb sortida de la plaça de Verdaguer a les 7 h.

ALTA MUNTANYA

21-22 d'abril — Excursió a l'Aneto (vall de Benasc).

19-20 maig — Excursió als pics de Frondella (vall de Tena).

16-17 juny — Excursió als pics d'Eriste (vall de Viadós).

INICIACIÓ ALTA MUNTANYA

5-6 maig — Travessa de Núria a la vall de Carançà (Ripollès i Conflent).

30 juny i 1 juliol — Excursió a la cresta del Russell, Margalida i Tempestats (Benasc).

MARXA DE REGULARITAT

13 maig — XXVII Marxa de Regularitat.

CLIMATOLOGIA, EL NOU LLIBRE

22 d'abril — Presentació del llibre *Climatologia* a la Festa de Sant Jordi a Can Ginestar.

«L'ONA EXCURSIONISTA»,
EL PROGRAMA
DE LA SEAS
A RÀDIO DESVERN,
FM 98.1,
CADA DIMARTS

LA SEAS AL SEGLE XXI

Jordi Gironès

President de la SEAS

Creiem que estem en condicions d'afirmar que la nostra entitat està passant un dels millors moments pel que fa a activitats, tant per la seva quantitat com per les noves iniciatives que van prenent cos en els darrers anys. Per a adonar-vos del nombre d'aquestes activitats només cal que aneu fent una ullada a la pàgina del Calendari de cada butlletí, i, pel que fa a les noves iniciatives, podem esmentar el cicle d'alta muntanya «Fulgenci Baños» per a joves, el curset d'esquí de muntanya, les emissions setmanals de Ràdio Desvern, el Concurs Fotogràfic, les sortides estiuenques a grans cims pirinencs obertes a tot el poble, etc.

Aquesta embranzida s'ha reflectit en l'augment del nombre de socis, que ha passat de 259 a 268 des del 1995 a finals del 2000, tot i la pèrdua d'un bon nombre de socis que havien estat infantils en el seu moment i que no han continuat.

Tot això, però, no seria possible sense comptar amb aquest grapat de companys entusiastes que estan sempre «al peu del canó» i disposats a donar un cop de mà en el que

calgui. L'existència d'aquest grup humà és el que fa que tot rutlli i que faci possible no solament el manteniment d'unes activitats tradicionals sinó la creació d'altres de noves. Sense ells no hauria estat possible una bona part de les iniciatives abans esmentades.

Som, doncs, en un bon moment per a afrontar el nou mil·lenni i a primer cop d'ull no veiem signes de desacceleració; contràriament, seguim rebent noves iniciatives.

És veritat, però, que continuem patint la manca de participació de gent més jove, amb la qual cosa no ens diferenciem de la resta d'entitats, un fet que lògicament ens preocupa pensant en el futur. L'evolució de la piràmide d'edats, que vam lliurar als socis que van assistir a la darrera Assemblea General, parla per ella mateixa: la columna dels 46 als 55 anys va creixent més i més.

Però bé, l'empenta segueix essent ferma i ens fa sentir optimistes vers el futur veient que hi ha ganes de col·laborar i d'organitzar coses.

Els qui estem ara dirigint la SEAS tenim molt clar que el que hem de fer és transmetre confiança als socis i donar suport a totes aquelles iniciatives que considerem que són profitoses per al present i el futur de la nostra entitat.

Visca la SEAS!

UN PETIT COP D'ULL SOBRE EL MAPA DE XILE

Pere Pruna i Gascón

És un mapa hipotètic, perquè penso situar-lo molt més enllà d'un full de paper de colors, i resseguir-lo amb pausa i amb mesura des dels núvols capciosos d'una memòria que em permeté, durant molts anys, captar i emmagatzemar històries, llegendes, tragèdies i diverses imatges acolorides d'un cel i d'un món completament distint del viscut durant els primers trenta anys a Catalunya.

Avui penso que potser fou per obra d'algun déu generós, sabent-me gelosament enamorat de geografia de muntanyes i paisatge, que amb el dit m'assenyalà la petita i llunyana llenca de món perduda pel darrer racó de l'oceà Pacífic... o fou per atzar?

El cert és que, quan Europa començava a trontollar de nou sota els canons i avions a la segona guerra del segle XX, milers de minyons — aleshores com jo — entenguérem clarament allò que, encara que no surt a cap diccionari, vol dir la paraula diàspora. I, només la diàspora de l'any 1939 va fer fruitar aquestes ratlles.

Avui, després de més de seixanta

anys de trepitjar valls i cims, nedant per llacs i enfangant-me per aiguamolls; esquiament per valls i carenes orfes de boscos i d'aus... tot rememorant sovint el butlletí de la SEAS, encara tremolo de goig resseguint el mapa de Xile que mentalment invoco, i que en forma clara em recorda dies de sol i de glòria, i motius i històries de comarques que tractaré de dibuixar amb lletres... i dies que, fotografiant aranyes i estranyes flors, pescant salmons o cercant rovellons, foren el paradís d'enyorats anys de joventut... i de cames.

És un mapa molt llarg i estret que neix al grau 23 sota l'Equador, i acaba justament al bell mig del gelat pol sud. És un mapa que en deu o quinze milers de quilòmetres lineals, té un divers i llarg rosari de «geografies» impressionants, tant animals i geològiques, com vegetals i humanes. És un mapa que, repenjat tot al llarg de la seva geografia en una grandiosa i alta serralada atapeïda de volcans, geleres i llacs — a trossos migpartida amb Argentina — presenta una llista d'accidents geogràfics únics en el món... i és un mapa on migracions d'homes de molts colors arribades d'Àsia i entrades a Alaska per l'estret de Bering, arribaren caminant fins a l'Amèrica del Sud fa més de deu mil anys... on segurament, abans

Regió dels Saltos de Petrohué. Parc Nacional de Vicente Pérez (Andes)

d'arribar-hi del tot, toparen amb altres homes arribats de llenques d'una Oceania avui desapareguda sota l'oceà Pacífic... homes que junts formaren cultures i tradicions que, capbussades al món d'avui, encara graviten dins de la vida política i social de la població xilena. És el mapa «d'on la terra s'acaba», i que, potser per això, fou l'embut on s'ajuntaren, barallant-se contínuament, moltes ètnies i races.

Parlaré una mica d'aquest «mapa». Un mapa vist només amb els ulls d'un caminant enamorat de viure i veure, i sense altre delit que exposar, tot rememorant-les, el record de moltes hores viscudes.

El país és una llenca de terra de molts quilòmetres de llargada i molt pocs d'amplada, remullats per ponent per les aigües fredes de l'oceà Pacífic, i, per llevant, amb la imponent i trencada serralada andina que, travessant tota l'Amèrica del Sud i abans d'abocar-se a les aigües australs, serveix de frontera amb Argentina.

I aquests quilòmetres de llargada són testimoni d'accidents geogràfics de tota mena, començant per les costes, que foren els primers habitatges humans de moltes races, i que deixaren clares traces del gènere de vida que encararen... per restes de rústegues ceràmiques... i majorment

per muntanyes de cloves de crustacis i mariscs que encara avui es descobreixen en amagades cales i coves. Alguna cosa caçaven, però!... Junt amb les cloves buides, s'hi trobaren sovint puntes de fletxes de sílex i de pedres ben polides i tallades, algunes de les quals, i després de milers d'anys d'inactivitat, avui descansen tranquil·les i assossegades en algunes vitrines casolanes... com la meva.

D'aquestes costes em caldrà parlar-ne una mica, ja que, a part d'ésser fonamentals per a conèixer el caràcter i la història de Xile, són producte de trencaments geològics importants perquè, si de sobte en el mapa s'hi dibuixen platges llargues i generoses d'arenas daurades i fines, de sobte també sorgeixen espadats que cauen verticals sobre les aigües... aigües que sovint tocant a la costa assoleixen fondàries de més de vuit mil metres! I, des d'aquestes costes i des d'aquestes aigües, girant el cap al llevant, és fàcil veure-hi, en un dia clar i de bon sol, les blanques geleres dels cims de més de sis mil metres d'altitud de la frontera amb Argentina.

En el nord, les costes van enlairant-se ràpidament cap a la serralada andina, deixant enmig petites valls on reposen poblets i poques ciutats, però, arrapats pels vessants de la serra, i a més de tres o quatre mil metres d'altitud sobre el mar, minúsculs llogarrets d'una dotzena o més de cases de fang, pre-

sidides per una església que la «conquesta» deixà de mostra — i que avui només de tant en tant és visitada per algun sacerdot forà —, junt amb petits ramats de llames i vicunyes que donen carn i llet mentre pasturen remugant per la migrada vegetació d'altura, hi viuen migrades ètnies en plena extinció.

Abans de seguir caminant cap al sud, cal dir alguna cosa més d'aquest nord eixut i divers. Diu la geologia que quan en el Terciari començà a formar-se el món americà, grans convulsions tectòniques feren que, immenses terres i roques marines sorgissin de les aigües del Pacífic, i s'enlairaressin amb violència, enduent-se'n de passada cap al cel, les valls i serralades que els bons déus havien deixat submergides sota milions d'aigües saturades de sals de totes menes. Segurament no fou gens fàcil ni s'esdevingué tot de cop, però, almenys ecològicament, així es formà la immensa cadena andina, que ens caldrà resseguir una mica per les seves condicions, ja que, tot aixecant-se, s'endugué valls de pedra i tolls d'aigua saturats de sals que esdevingueren els rius, llacs i fonts de minerals de tota mena que coneixem els homes d'avui.

I per això, al nord de Xile abunden mines de minerals i sals de tota mena, majorment sòdiques i potàssiques, sals que, a la primeria d'aquest segle, constituïen la riquesa més poderosa del país, ja que, per la

Regió glacial del Parc Nacional de la Laguna de San Rafael

vall central del nord, on quilòmetres i quilòmetres estaven «pavimentats» de sals potàssiques, empreses de tot el món hi establien pobles d'obrers, amb bars, teatres, etc., per a «recollir», només amb pales i poques màquines, l'enorme riquesa que els bons déus havien escampat arran de terra.

L'eufòria finí, lamentablement, quan els alemanys «inventaren» els nitrats sintètics! Encara avui escampades per les planes desertes del nord, abandonades al sol i als vents, s'hi troben restes d'aquells anys de glòria, en esquelets d'edificis abandonats, gloriets on tocaven uns músics, i restes de velles maquinàries que ni els temps ni els homes no aconseguiren d'eliminar. En resum,

les antigues i riquíssimes planes entapissades de salnitre sòdic i potàssic en pocs anys es convertiren en immensos i airejats cementiris de tota mena de desferres.

M'adono que no és gaire fàcil parlar «breument», com em proposava d'antuvi, del meu mapa de Xile. Crec que he de dir prou, però, abans de fer-ho, deixant de banda les mines de sal que són només tolls d'aigua de mar que quedaren empresonats en valls, fondals i terres que s'enlairaren causant accidents geològics importants... per acabar aquestes ratlles, ja massa llargues, només parlaré d'un miracle que s'esdevé cada deu o dotze anys... quan els bons déus disposen que plo-

gui uns quants ruixats damunt d'aquestes planes immenses i misteriosament desertes i eixorques.

Quan el fenomen s'esdevé, les llavors que restaren adormides sota terra molts anys, es desvetllen amb goig sota les enyorades gotes d'aigua, per oferir al cel i al món — en quilòmetres i quilòmetres de planes i suaus llomes — una inacabable catifa de flors de variades formes i fantàstiques combinacions de colors... i aquest meravellós i passatger jardí, gràcies a les modernes comunicacions, es converteix de sobte en «assemblea mundial d'enamorats de la natura».

La immensa catifa, només d'un pam o dos de gruix, cobreix immediatament quilòmetres quadrats de terres ermes saturades de sals i òxids, entapissant i pintant planes i llomes de tota mena de colors... colors que, segurament, algun déu festejà barrejant-los amb un encert meravellós.

Els botànics gaudeixen cercant raons i desxifrant amb noms llatins cadascuna de les clapes: de floretes... però l'Ofèlia i jo, trepitjant-ne suaument les fresques tiges només amb el simple títol d'enamorats de la natura, gaudim de l'emoció immensa que produeix la visió de viure i veure un món daurat pel sol, i misteriosament viu de tota mena de fragàncies i colors.

Només en curtes setmanes, botànics de tot el món acudeixen a

Xile, amb trípodes, llibretes per a notes i estris de tota mena per a enregistrar dignament el fenomen... però el miratge al cap d'un mes es desfà. Lentament el desert resta novament sol... l'assemblea s'ha dissolt... i els fotògrafs professionals o casolans com jo... juntament amb botànics distingits s'acomia den amb un rigorós «a reveure»... un reveure's que segurament tardarà molts anys a produir-se... o no es produirà mai més!

Em cal dir prou per avui. Deixo pobles, homes, volcans, llacs i salmons per a un altre dia... si la SEAS ho vol! Abans d'acomia den-me, però, he de dir, que amb l'Ofèlia fórem feliços visitants de la «florida del desert» — a més de cinc-cents quilòmetres de la nostra llar de Santiago — els anys 1966 i 1980.

Santiago de Xile, març del 2000

RESULTAT DEL CONCURS FOTOGRÀFIC DE LA SEAS 1999-2000

El Concurs Fotogràfic va celebrar una nova edició, la de la temporada d'excursions de la SEAS 1999-2000, amb una participació de catorze companys, igualant el nombre de concursants del darrer any.

El Jurat va ser format per Yolanda Pulido, Teresa Reverter, Vicenç Taberner, Gustavo Vizoso i Albert Xanxó, i després de la corresponent deliberació, a les 21,15 h del dia 13 de setembre de 2000, van firmar l'acta amb els guanyadors en cadascuna de les categories.

Els premis atorgats han estat:

- Millor col·lecció: «Amics del matí», de Joana Jimeno Illana.
- Millor fotografia: «Lliterola», de Joan Urpinell Gómez.
- Fotografia més original: «On és?», de Josep Maria Rius Barreda.
- Fotografia tècnicament més reeixida: «Merengue», de Jordi de la Riva.

Durant el Sopar de Motxilla celebrat el 30 de setembre de 2000, amb l'assistència de 56 socis, va ser atorgat el premi a la millor fotografia per votació popular dels assistents a la foto «Pont de Malafogassa», de Ferran de la Fuente.

“Son ” de Joanna Jimeno. Premi a la millor col·lecció

"Literola" de Joan Urpinell. Premi a la millor fotografia

"On és" de Josep Maria Rius. Premi a la fotografia més original

"Merengue" de Jordi de la Riva. Premi a la tècnica més reeixida

"Pont de Malafogassa" de Ferran de la Fuente. Premi Popular

ELS ROURES DEL REI

Ferran de la Fuente

Si heu passat alguna vegada per la vall d'Hortmoier, a la Garrotxa, haureu vist, al costat del camí, els tres roures centenaris – actualment pot ser que només siguin dos, perquè sembla que un d'ells va caure per l'acció d'una forta ventada – i potser us preguntareu la raó per la qual aquests arbres superbs han perdurat fins als nostres dies i no han caigut per l'acció de la destralt com la majoria dels arbres que tenen un interès econòmic.

La raó podria tenir origen en uns fets que van transcórrer fa uns quants segles. A Catalunya, al segle XVI, al gran consum de fusta per a construir vaixells i galeres, s'hi afegí una disposició del virrei castellà García de Toledo per a combatre les malifetes dels lladres i bandolers, molt abundants en aquells temps, que consistí a cremar els boscos a banda i banda dels camins reials, perquè, segons les autoritats, eren un amagatall perfecte per als bandolers quan eren perseguits. Tot aquest conjunt de fets va motivar la desforestació de gran part de Catalunya.

L'expansió de la població cap a zones de muntanya al segle XVIII, amb el consegüent augment del

consum de fusta en tots els àmbits: artesà, domèstic, industrial i naval, va fer necessària la promulgació d'una reial ordre, per primera vegada, que regulés l'explotació, la conservació i la repoblació dels boscos.

L'ordre del 31 de gener de 1748 disposava que els intendants de Marina fossin els encarregats de dur a terme aquesta ordre que, entre altres normes, establia que totes les muntanyes situades a menys de «25 leguas» (uns 138 km) de les nostres costes i dels rius navegables dependrien d'aquests intendants. Segons aquesta ordre, els propietaris de boscos no podien tallar aquells arbres que la Marina marcava per ser idonis per a la construcció de vaixells. Per a tallar qualsevol altre arbre calia demanar autorització.

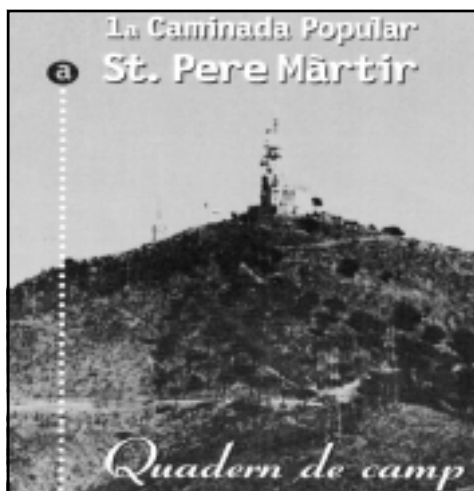
Els roures d'Hortmoier, coneguts també com els roures del Rei, van ser marcats per la Marina entre els anys 1748 i 1751. És possible que aquesta ordre salvés la vida d'aquests roures que, no havent estat utilitzats per a la construcció naval, van quedar, diguem-ho així, indemnes en aquell remot indret de la Garrotxa.

Posteriors disposicions, ja al segle XX, sobre els arbres que, per la seva grandària o singularitat, han estat qualificats de monumentals, han fet arribar fins als nostres dies aquests exemplars tan admirats.

LA CAMINADA POPULAR A SANT PERE MÀRTIR

Roser Camps

Des de fa quatre anys, el Centre Excursionista d'Esplugues, integrat dins de l'entitat «Esplugua Viva» i el Grup d'Estudis, organitzem conjuntament la caminada a Sant Pere Màrtir, pels volts de la diada del Sant, el 29 d'abril. La idea va sorgir de dos conceptes fonamentals: d'una banda, d'acord amb l'esperit que animà a crear el Grup d'Estudis, la voluntat de conèixer, donar a conèixer i preservar el nostre entorn, i la voluntat de recuperar les nostres tradicions: al segle XVIII, el baró de Maldà, en les seves cròniques escrites en un català col·loquial i pintoresc, descriu els aplecs de gent d'arreu de la comarca i de Barcelona, però sobretot d'Esplugues, que pujaven cada any en processó a l'ermita del Sant per demanar protecció contra les tempestes que feien malbé les collites. Avui l'Esplugues rural ha desaparegut, l'ermita i el castell també, i encara que administrativament el cim no pertany al poble d'Esplugues, per als espluguins és la «nostra» muntanya i cal preservar-la i dignificar-la. D'altra banda, un segon concepte, dins la tasca que porta a terme el Centre Excursionista, entre altres

Cartell anunciador de la 1ª Caminada

activitats organitzar excursions per a caminar i conèixer el país, calia contribuir a recuperar els camins i el cim, que ha estat durant molts anys abandonat i ple de deixalles. Així va ser com el dia 15 de juny de 1997 es va portar a terme la primera caminada popular; ja des d'aleshores el Grup d'Estudis s'encarregà de la part documental, redactant un quadernet de camp en què, a més d'un plànol amb l'itinerari a recórrer, cada any hi ha un petit treball sobre la flora de la muntanya, així com dels ocells, la història, la toponímia i altres peculiaritats que hi podem trobar. El Centre Excursionista té al seu càrrec la part logística: itinerari, senyalització, controls, ubicació dels punts d'avituallament. Aquesta

primera caminada va tenir una participació de més de cent persones, que van animar l'organització a continuar la iniciativa. Amb aquesta primera experiència es decidí que cada any es portaria a terme abans del mes de juny, és a dir, durant el mes d'abril, per qüestions climatològiques i per ser una data propera a la diada del Sant. La segona caminada va tenir lloc el dia 14 d'abril de 1998, amb una participació d'unes dues-centes persones, que van poder comprovar el treball que durant l'any s'havia realitzat: a principis de l'any 1998 el Grup d'Estudis va netejar d'esbarzers i de deixalles les ruïnes que resten, unes parets caigudes de l'antic castell, i es van plantar uns xiprers per millorar una mica l'aspecte de deixadesa que presenta la part posterior de l'edifici de comunicacions de la Companyia Telefònica. Va ser una diada festiva en què hi va haver de tot: ball de bastons, música de gralles i una xerrada per part d'un soci del Grup, sobre els diferents esdeveniments històrics que s'han succeït en aquesta muntanya, precisament per la seva situació estratègica. I amb la caminada d'enguany, 30 d'abril del 2000, ja són quatre les vegades que el Grup d'Estudis i el Centre Excursionista hem animat els espluguins a pujar a Sant Pere Màrtir i, com ja hem apuntat al principi, des de la primera s'ha endegat una campanya per a dignificar el cim,

que, com ja sabeu els qui hi heu pujat, mereix un canvi de fesomia i una atenció especial per part de les autoritats competents. Sabem que l'edificació (i les antenes) que actualment hi ha, bastida sobre les ruïnes de l'antic castell, és o serà ben aviat obsoleta, però també sabem el cost que representaria fer-la desaparèixer; per tant, el que s'ha demanat repetides vegades és: - El rebaix de la muntanya de terra i deixalles adossada a les parets de l'edificació actual. - En l'esplanada resultant del rebaix s'hi podria fer un mirador a l'estil del de can Candeler, a Sant Just, i on s'ubicarien uns bancs, una taula d'orientació i uns panells informatius indicant tots els punts d'interès que es veuen des d'allà, que són molts. - Una petita imatge recordatori del sant que dona nom a la muntanya. Això és el que aquestes entitats organitzadores de la caminada, el Centre Excursionista i el Grup d'Estudis, demanem, i per a donar suport a aquesta proposta, ja en les darreres caminades es van recollir signatures i es van portar a les autoritats competents. Per tant, a més de ser una caminada lúdica i festiva, volem que sigui també reivindicativa, i animem els companys de la SEAS a afegir-vos al treball per a la consecució de totes aquestes millores per al cim de Sant Pere Màrtir.

EXCURSIÓ A VILADRAU

Arantxa Aliaga

La meva estimada amiga Montse Beascoetxea de Sant Just em va proposar fer una excursió al Montseny amb la SEAS. Es tractava d'una caminada «poètica» gaudint dels paisatges d'aquest bell massís. La proposta em va semblar prou interessant i vaig decidir inscriure-m'hi. Us haig de dir que no em va decebre pas; en absolut.

Vam sortir del Parador de Sant Just, a les set del matí, un grup d'unes vint-i-vuit persones, de les quals només coneixia la Montse, la Cristina Aguilar i en Josep M. Rius; però no em vaig sentir estranya en cap moment, perquè hi havia un ambient molt amigable, de gent amant de la muntanya amb ganes de passar-s'ho bé aquell matí de diumenge. Havia valgut la pena matinejar.

Un cop a l'autocar i mentre ens dirigíem cap a Viladrau per la N-152, en Josep M. ens va donar un dossier titulat *El Montseny dels poetes (Josep Carner, Guerau de Liost i Marià Manent)*, que havia preparat Isidor Cònsul, filòleg català que també participava en l'excursió. Es tractava d'un recull de poemes i fragments del diari d'alguns poetes que feien referència al Montseny i a les seves

vivències i impressions personals de fets històrics i de la seva vida quotidiana en aquells anys al voltant de la guerra civil espanyola. Ens va recomanar portar-lo durant la passejada, perquè l'aniríem llegint.

Viladrau és un poble que es troba al vessant nord del Matagalls, a uns 821 metres d'altitud. La seva població està molt disseminada per masies i casals de jardinetes preciosos. Al seu voltant trobem, per la part nord, sòls granítics, alzinars i pinedes; per la part sud, una amplíssima extensió de boscos espessos de roures, alzines i castanyers amb sotabosc d'heura, grèvol i falgueres, on la riera Major i els seus afluents contribueixen a crear nombroses fonts i aquest ambient de frescor que tant va atreure l'estiueig de principis de segle.

A les masies i cases pairals amagades en el gruix de la vegetació s'hi afegiren magnífiques residències al llarg dels camins, però que en cap moment no trenquen l'harmonia del paratge. Almenys així m'ho va semblar mentre anàvem caminant per aquests indrets: es percebia un equilibri entre la natura i el que el home havia construït.

Aquest lloc privilegiat fou la font d'inspiració de molts escrits del poeta Jaume Bofill i Mates (1878-1933), més conegut per Guerau de Liost; que vivint a Barcelona, estiuejava al mas Rosquelles, on també es va refugiar

durant la guerra civil.

Tot caminant cap enllà dirigits per Jordi Gironès i Josep M. Rius, ens aturàrem a la font de l'Oreneta, a deu minuts del centre del poble. Sota el castanyer que l'ombreja, l'Isidor ens va llegir el poema que Guerau de Liost li va dedicar, en el qual deia que li plauria un díptic del seu amic Josep Carner. Sobre el raig de la font vam veure una gran estela amb els versos d'aquest poeta:

«Filla del cel, jo sóc la font de l'oreneta. Em descobrí l'ocell i em coronà el poeta.»

Un quart d'hora més tard ja érem al mas Rosquelles. Es tracta d'un edifici rectangular amb un portal on figura el nom de Joaquim Bofill i Noguera, pare del poeta, i l'any 1888, data de la compra i ampliació de la masia. A l'esquerra hi ha, adossada, la casa dels masovers. Vam seure a l'esplanada des d'on es contempla el Matagalls, amb la seva boscúria d'avets i faigs, i, més a la dreta, el santuari de Sant Segimon, a 1.260 metres d'altitud.

Sentint la remor de la riera, el cant dels ocellets i respirant l'aire pur de la muntanya, vam llegir poemes i fragments literaris de Guerau de Liost, Josep Carner, Marià Manent i Jaume Bofill i Ferro, que parlaven del paisatge, dels sentiments i de fets històrics de l'època que els va tocar viure. I és que en aquesta casa es

reunien els més destacats poetes noucentistes, entre els quals, a més a més dels esmentats, hi havia Carles Riba i Pompeu Fabra. Marià Manent va escriure:

«4 febrer 1937, passem bona part del matí a mas Rosquelles, avui esdevinguda una casa històrica, un indret de pelegrinatge literari com les cases de Keats o Goethe...»

Després d'aquest moment màgic vam esmorzar compartint el que cadascú havia dut per a menjar: entrepans, fruita seca, xocolata, etc. Va córrer la bota de vi i fins i tot va haver-hi cafè. Un cop recuperades les energies, vam seguir caminant cap al Pujol de Muntanya, passant pel costat del Noguera, masia documentada en el segle XIII, envoltada de bosc i d'una tanca metàl·lica des d'on uns gossos bordaven impedint l'accés d'estranyes. L'any 1938 Agustí Duran i Sampere hi va fer traslladar importants arxius de Catalunya per protegir-los dels bombardejos. Darrerament s'hi han celebrat actes culturals, ja que el seu propietari ha volgut seguir la tradició de la seva família.

Una pujadeta de res —no n'hi ha per a tant!— i ja érem al Pujol de Muntanya, que és la masia més elevada del terme (950 m). Semblava un poble deshabitat, amb edificis vells i carrers de terra, rodejat de

El castanyer de les Nou Branques de Viladrau. Foto de Jordi Gironès

natura en plena primavera. Vam veure corralles de porcs i una vista molt maca del Pirineu. Aquesta masia data del 1003 i encara és activa com a explotació agrícola i ramadera.

Ja de baixada ens vam aturar a l'Aremany, masia on també vam llegir uns poemes mentre gaudíem del paisatge. Després de beure aigua de la font que hi ha a prop, esmentada pels poetes, enfilàrem el camí cap al castanyer de les Nou Branques, arbre simbòlic de Viladrau. Ens hi vam retratar per a la posteritat, alguns fent el mico damunt les branques, haig de dir.

Finalment els nostres guies ens van dur a una magnífica casa pairal anomenada la Vila, de façana barroca, amb una gran era on la masovera ens va deixar descansar mentre anava recollint patates de l'hortet annex. Amb una magnífica visió panoràmica

del Matagalls, amb la seva creu al cim, sentíem l'Isidor llegir els poemes i ens fèiem una idea de com va ser la seva vida de refugiats en aquests paratges.

Un pèl cansats, però amb la sensació d'haver aprofitat el matí del diumenge d'allò més bé, tornàrem a Sant Just, fent prèviament parada (i alguns fonda) en els bars, pastisseries i botigues de records de la plaça major de Viladrau.

En definitiva, una magnífica jornada esportivocultural. Gràcies a tots i fins a la propera!

Matinal del 2 d'abril del 2000

Bibliografia:

- Guerau de Liost. *Muntanya d'ametistes*.

- Josep Carner. *Poesia*. Ed. Selecta.

- Marià Manent. *Dietari i 20 dies d'un paisatge*. Eds. 62.

CONSERVEM LA VALL D'ÀRREU!

Com a continuació al suport que la nostra entitat ja va donar a la marxa que va tenir lloc durant la tardor, en la Junta del dia 2 de gener del 2001 es va decidir donar tota mena de suport als pronunciaments i mobilitzacions que condueixin a evitar una ampliació de Vaquèira que comporti un impacte negatiu envers la vall d'Àrreu (Pallars Sobirà), una de les escasses zones pirinenques ben conservades.

ELECCIONS A LA FEEC

A les eleccions de la Federació d'Entitats Excursionistes (FEEC) que van tenir lloc el dia 17 de desembre del 2000, no havent-se presentat cap altra candidatura, va ser elegida l'encapçalada per l'actual president, Joan Bernat Clarella.

EURO RANDO 2001

El projecte EURO RANDO ha estat organitzat per l'European Ramblers Association i consisteix a difondre a tota la població l'existència i finalitat dels Senders de Gran Recorregut que hi ha a tot Europa. Es tracta de deu recorreguts de senders GR que confluiran l'any 2001 a Estrasburg, havent-se iniciat l'any 2000 a Tarifa i transcorrerà pel nostre

país durant els mesos de febrer a abril a través del GR-7 des de Fredes a Andorra.

NOUS GR i PR

Les rutes GR segueixen augmentant i darrerament han estat inaugurats els senders de la Vall d'Aran GR-211 i els petits recorreguts 11, 112, 113, 114 i 115. També ha estat creat el GR-175 «Ruta del Císter» que enllaça els monestirs de Santes Creus, Poblet i Vallbona de les Monges.

PUBLICACIONS DE LA SEAS

Us fem avinent que hem fet una reedició dels treballs que uns companys de la SEAS van realitzar i publicar sobre *El despoblament de l'Alta Garrotxa* (1971) i *La serra del Boumort* (1972). Els primers exemplars van ser lliurats als assistents a la darrera Assemblea General i aquell soci interessat a aconseguir-ne un exemplar pot fer-ho en els horaris d'obertura del local que tenim establerts.

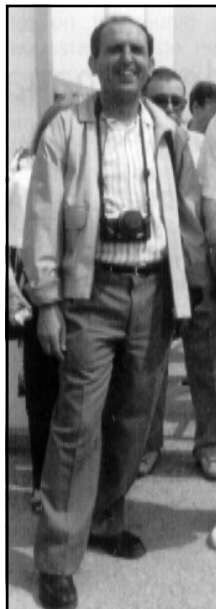
EL CD ROM DE LA SEAS

Tothom qui estigui interessat en el CD ROM de la SEAS que recull fotografies des del 1934 al 2000, por aconseguir-lo al preu de 1.000 ptes. trucant al 93 3716736.

RECORDANÇA D'ENRIC SABADELL

El 13 de setembre passat moria a Barcelona Enric Sabadell. Segur que la majoria de vosaltres no el coneixíeu, però cal recordar que si avui la SEAS existeix, és en part gràcies a l'Enric. Cridat l'any 1957 per mossèn Josep Montserrat, director també de les escoles Núria, fou el primer «mestre de novicis» – tal com el descriu Joan Maria Puiggròs en el seu estudi sobre l'escoltisme a Sant Just – dels Josep Quintana, Josep Bullich, Xavier Puiggròs, Lluís Ramban, Pere Anton Pruna, David Guasch i Joan Maria Puiggròs, que van fundar més tard l'Agrupament Escolta Doctor Tenes fins que, a finals del 1961, el rector Josep Martorell «tancà» el cau i desaparegué momentàniament l'escoltisme a Sant Just. La majoria dels «grans» (Josep Quintana, Joaquim Carbonell, Ricard Segura, Lluís Ramban...) i els que érem llobatons: Antoni i Joan Malaret, Gaspar Orriols, Francesc Blasco, Marcel·lí Camats, Daniel Cardona, Jordi Gironès, Lluís Bullich, Jordi Farràs, Miquel Vives, Salvador Vendrell, Josep Maria Rius... de la mà d'en Fulgenci Baños ens vam agrupar en el que avui és la SEAS.

Anys més tard, el 1968, vaig consultar l'Enric per a fer la travessa Bujaruelo, Baysellance, Venhamala, Mont Perdut i Torla, que ell havia fet l'any anterior, i els seus apunts ens van ser d'una gran ajuda, tenint en

Enric Sabadell

compte la nostra joventut. Aquell mateix any, conjuntament amb Fulgenci Baños i Jordi Cardona, i en nom de la SEAS, va participar en la primera etapa de la I Flama de la Llengua Catalana des de Sant Miquel de Cuixà. L'Enric era amic i cap del Ricard Gili de la «Locomotora Negra» quan aquest era escolta, i precisament va propiciar que a primers dels anys setanta tingués lloc a Sant Just la primera actuació en públic d'aquest grup de jazz, en el qual la família Gili «dominava» en gairebé tots els instruments. Ja més gran, l'Enric fou president de la Unió Excursionista de Gràcia, on desenvolupà una gran activitat.

Nativitat, Eulàlia, Cecília i Berenguer, us acompanyem en el sentiment.

SEAS

Butlletí de la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc Any XXXV, núm. 233

Equip d'edició del butlletí: Daniel Cardona, Jordi Gironès,
Antoni Anguera, Ferran de la Fuente, David Buenacasa
i Pau Mora (taula de redacció), Elisabeth Bart (tramesa),
Eulàlia Nuet (correcció de textos) i Josep Nuet (autoedició).

Índex

Portada: Sortida del Gerp a la cova del Manel	
Calendari	106
Editorial: la SEAS al segle XXI	107
Un petit cop d'ull sobre el mapa de Xile, per Pere Pruna i Gascon	108
Resultat del Concurs Fotogràfic 1999-2000	113
Els roures del rei, per Ferran de la Fuente	116
La Caminada Popular a Sant Pere Màrtir, per Roser Camps	117
Excursió a Viladrau, per Arantxa Aliaga	119
Món excursionista i Informació de la SEAS	122

Amb la col·laboració de:

Ateneu Santjustenc
Sant Just de Deservén

CISTELLERIA BALLART, Bonavista, 82, tel. 933 71 13 64

DISSENY MOBLES, Creu, 42, tel. 933 7212 52

FLORS LORETO, Creu 66, tel. 933 72 31 03

FORMA CUINA, Creu 54, tel. 934 73 35 59

LLIBRERIA RESSENYA, Creu 54, tel. 933 71 08 43

IMMACULADA AMAT, JUST AMIGÓ, MARCEL·LÍ CAMATS, FRANCESC HOMEDES